

El. R. Kruusimägi
Eesti NSV Riiklik
Ajakirjandus

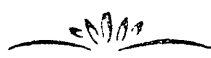
SP
6814

EESTI NOORUS

TELLIMIS-HIND:

- 1 aasta pääle Kr. 1.80
- 1/2 aasta pääle " 1.—
- 1/4 aasta pääle " 0.50

KUULUTUS-HINNAD:

- 1 lehekülge . . . Kr. 30.—
- 1/2 lehekülge . . . " 15.—
- 1/4 lehekülge . . . " 7.50

TOIMETUS JA TALITUS TALLINNAS, LOSSI PLATS 4 TELEFON 429-77

Jaauar

Nr. 1 — 1931

III aastakäik

Lumine metsatee.

SISU: Hiin sõda. — T. Ibla. Uueaasta mõtteid. — A. Tuompo. Rootsi noorsoo juubelpidustusilt. — A. Melkop. Õppides minevikust kasutame oleviku, et vallutada tulevik! — Dr. H. Kukk. Aastavahetusel. — A. Meikop. Möödund aasta ilukirjandus. — Allan Vallan. J. Aaviku 50-sünnipäevaks. — rR-. Ringvaade töömaile. Tervitusi. Kuulutusi.

EESTI NOORUS

Parajolt *Tõnis Ihla.*

Üks sõ-da tõusis va-nal a'al. Üks sõ-da tõu-sis va-nal a'al Siin
 mei-e Hii-u: soo-pes Siin mei-e Hii-u soo-res.

∴ Üks sõda tõusis vanal a'al ∴
 ∴ siin meie Hiiu saares ∴

∴ Suur Mäevli riigi kuningas,
 kes kõigis paigus kuulus ∴

∴ Tal sõjavägi vapper küll
 kuid kindralist tal puudus.

Siis saatis kirja Kapastu,
 et säält võiks kindral tulla,

∴ Kes üle kõige sõjaväe
 võiks komandeeriks olla.

Nüüd ruttas kindral tulema —
 saaks suure Mäevli linna;

Kõik asjad seadma korrale,
 sest rutt oli teele minna.

Siis hakkas vägi marssima
 see Nõmba krahvi riiki.

Säält patareid need ootvad meid,
 mis eemalt hirmus näha.

Nüüd jääme seisma paigale,
 et kantsid üles teha.

Nüüd hakkas pommi laskmine,
 mis tuuris seitse tundi.

Krahv laskis armu paluda,
 kas kolm ehk neli tundi.

Ma enne ei või puhata,
 kui jõuan Krossa sundi (väina).

Siis keeldi pommi laskmine,
 et tarvis tõrmi jooksta.

Sest tundis krahv nüüd selgesti,
 et armu polnud loota,

Siis võidetud sai krahvi riik
 ja tema sõjariistad kõik.

Kolm tundi anti puhata
 säält Nõmba krahvi lossis.

Ja lossi keldris viina küll
 mis sõjameestel passis.

Nii kaua hauda kaevati,
 kus langend vennad maeti.

Siis telegrahvigeeriti
 ja Mäevli aru anti.

Säält mindi jälle edasi —
 saaks Tubassella mäele,

et selle vahva sõjaväe
 võiks panna jälle tööle.

Viissada sülda kasepuid
 sai põlema säält süütud,

ja Hiiu riik ja sõjaväed
 kõik lipu alla hüütud:

Ei võinud aega viita säält
 meid ootab suurem mure,

Meil Umbsoo väli seisab ees,
 säält tarvis saada üle.

Kõik ohvitserid mure sees
 ja mitmel on suur häda.

Ja kindral seisab nende ees
 ja naeruks paneb seda:

Te armsad sukakudujad,
 kas jäänd üks aas (suka silm) teil maha?

Arg süda sõjamehe sees —
 küll see on häbi näha!

(Mäevli, Kapastu, Nõmba j. t. on koha nimed
 Hiiumaal.)

(Sõnad ja viisi loond 52 aasta eest Hiiumaal, Kärđlas Tõnis Ihla. Autor surnud 27 aastat tagasi. Laulu laulis noorsool. Ulrich Taumile 1929 a. juunis Käremaa külas Hiiumaal Priidu Kalju, 57 a. vana.)

Uueaasta mõtteid.

(„Eesti Noorusele“ — Aarre Tuompo, Lääne-Soome rahvaülikooli juhataja).

Uue aasta algades soovivad inimesed yksteisele õnne. Miks? On siis õnn parim, mida nad teavad igatseda? Toob see meile, maa lapsile, suurimat õnnistust?

Saame vastuse, kui kysime: mis on siis õnn? Ei ulata ilusamadki sõnad tõlgitsema seda, ütled ehk, mu lugija. Tähendab see ehk seda, et näeksime täide minevat elus kõik oma soovid? Nii siis — naudingut ja rahuldust. Aga vaata, kas pole just need inimkonna kahjutoovamad jõud? Eks lõpe iga inimese tootmis- ja loomisjõud, tahe ja energia sellel hetkel, mil ta asub nautima ja rahulduma oma saavutetuist tulemusist? Ja veelgi enam: kui oleks õnn olemasolu siht, peaksime ytlema Rousseau viisil, et terve meie elu arengutee on olnud asjatu ja ylearune. Loom ju on õnnelikum inimesest, yrginimene õnnelikum nyudisaja ihutud kultuurinimesest. Arengu abil kasvavad alaliselt inimese psühhilised jõud; ta muutub vastuvõtlikumaks, hingepiinadelegi tundelisemaks. Loomad tunnevad eeskätt vaid füüsilist valu, aga inimeste keskel kõrgeimale tõusnuid vaevavad juba teiste kannatused, väärnähted ja valitsevad puudused. Kui oleks nüüd õnn elu eesmärk peaks areng suunatama täitsa teistele radadele, kui ei taheta, et terve olemasolu on toores iva.

On öeldud, et inimese parimaid ande on imetus. Sellela muutub kõik halliks, yhe-tooniliseks kõrveks. Imetlust tabame lapse iseteadvusetus mängus, töömehe tormamises, teadlase uurimisis. Imetluse lapse-moel ajab meid yha sygavamalle meid ymbritsevasse salapärasse. Imetluse pilkudega näeme vana aastagi veerevat sinna, kuhu sajad tuhanded on enne seda läind. Sellisel murdekohal silmame imetlevate pilkudega taha poole, mõõtmatusse aegadesse, meie vaade avardub, hing kirgastub, mürede ja kirgede mässamine vaikib. Lõpuks seisatu mõtlema: kas pole kõik tyhisem tyhisest,

asjatu — tuhande aasta kuludes minema pyhitud?

Aga meie alati valvel-olev imetus on meie hinge pingutavaks keeleks, jõuks, mis takistab langemast meid naudinguisse, rahuldusse, kujuteldud õnne järgi rabamisse. Edasi peame minema! Imetluse teed kulgeja saab kogeda pea, et elu ei ole ainult kannatuste kivine rada. Ta märkab, et võitnud raske takistuse, ei tunne ta väsimust, vaid jõudude karastumist ja sellele järgnevat endausalduse rõõmu. Kui oleksin luuletaja, tahaksin luua võimsa hünni igavese imetluse ja hinge yleva kõrgemale-igatsemise auks.

Õnn põgeneb ja valmistab tuska harvadele saavutajaile, aga tuleb iseendast alandlikuks ymardajaks neile, kes ei tee temast omale isandat. Ja siis pole põhjust keelduda vastuvõtmast õnne, samuti nagu näiteks võidujooksjal poleks põhjust hyljata oma auhinda. Ent peame siiski meele, et võistleja ei jookse auhinna, vaid võidu pärast.

Kaugele ja kõrgele igavese imetluse tiibadel, see on inimhinge igatsus. Ei see kysi sihti, ei millal lõpeb otsimine ja mis jääb lõpuks järele. — Ma ei või ega taha uskuda, et pinnalisus võidaks asetada täielisuse tunnuseks ja et inimesed hoiduksid eemale ponnistusist ja võistlusist. Usun sellesse, et igayks, kelles on kybekenegi endast lugupidamist, peab eesmärgiks arengut, et ta ei tahagi rahulduda ja nautida seniseid saavutusi, vaid et ta hetk-hetkelt tahab saavutada enam ja päev-päevalt ihkab saada õilsamaks ja targemaks. Aga see töö ja täielikkuse taotlemise tee ei paista lyhikese, tasandet lillerajana. Sellepärast ei soovigi mina „Eesti Nooruse“ lugajaile õnnelikku uut aastat vaid soovin kõigile elujõulisile ja — tahtelisile noorile ja vanule otsimise ja edasipyudmise ponnistusrikast uut aastat!

28. XII. 30. Soomes.

Kõigile lugijaile **Hääd uut aastat!** soovib „E. Noorus“

Rootsi noorsoo juubelipidustusilt.

A. Meikop.

Pole küll vist ühtki teist maad maailmas, kus rahvakunstilist kodu- ja külakultuuri nii teadlikult, põhjalikult ja armastusega oleks viljeldud, kui seda tehakse Rootsis. Vaevalt aimas Artur Hazelius — üks rootsi ja ühtlasi maailma suurima etnograafilise ja (Skanseni) vabõhu muuseumi asutajaid Stokholmis — millisele suurele rahvaliidumisele Rootsis ta pani aluse ning millise vastukõla ta al-

tundmine ja uurimine — kõike viljeldakse rahvusliku eneseteadvuse ja tõsidusega. Külades on rahvalikke viiulimehi, linnades ja tööstusettevõtete juures rahvatantsu ringe ja käsitöö klubisid. Rahvakunst pole jäänud mineviku (muuseumi) asjaks, vaid koondab see liikumine praegusel kujul algkoolides, õpperingide (Rootsis umbes 6000 õpperingi), rahvaulikoolide, noorsooklubide, ringide ja ühingute kaudu just nüü-

„Väike rahvasteliit“.

Pilt Rootsi noorsooliidu 10. a. juubelipidustusilt. Pildil alates pahemalt: Skäne, Eesti, Alandi, Taani, Soome, Rootsi, Norra ja Austria esindajaid Stokholmis fotomehe kaamera ees.

gatus leidis rootsi vabaduses ja rahvalikkude traditsiooniderikkas külas arenend, võrdlemisi jõukas talupojakihis. Praegugi on see liikumine ikka levimas ja süvenemas ning valland seisused, kihid, asutused, ettevõtted ja alad. Olgu kodumaa loodus ja looduskaitsese, kodumaised ehitused, ehitusstiilid ja tüübid, kodukäsitöö alad ja härud, kohalise ilmega külamuuseumid, kodunurga rahvariided, kombed, mängud, laul, muusika, koduümbruse

disaja eelarvamisi ja teovõimast noorust selle ala isetegevale loominguks.

On autoriteetseid isikuid (prints Eugen) ja organisatsioone, kes liikumist juhivad. Suurimaid koondisi sel alal on „Samfundet för hembygdsvard“ (Gesellschaft für Heimatpflege). Ülimaks sihiks äratada lugupidamist ja armastust omakultuurile, kodule, kodukülale, kodumaale. Samasihiline koondis noorpõlvele on „Svenska Yngdomsringen för Byggekultur“ (rootsi oma-

EESTI NOORUS

kultuuri viljelev noorsooring). Viimase ümber on linnadest ja maalt kogund umbes 250 mitmesugust noorte poolt asutatud ühingut, ringi ehk klubi, kelle eesmärgiks põhikirja järele viljelda rahvatantsu, rahvalaulu, kodukäsitööd ehk kodumaa tundmaõppimist. Stokholmist kuulub liitu näiteks 10 rahvatantsu, 4 noorsoo, 3 omakultuuri, 1 laulu, 1 külaviilimeeste ja 1 võimlejate koondis. Maal on pääasjalikult rahvaülikoolid ja vastavad õpperiigid liitunud liikumisega ning leiab liit suurt toetust rahvakoolide poolt. Eriti on rootsi rahvaülikoolid — nagu kirjutab üks liikumisjuhte õpetaja Sigurd Gustavson — muu'und otsivamateks noorsookodudeks maal, arendades suursugust lõbu, ning valmistades noorsoojuhte liidu vaimus. Üldse on liidu tegevuskava tegelikule elule lähedane. Korraldetakse kursuseid, õpperinge, väljasõite ja muud ajakohast. Ühenduses liiduga on rahvalikud muusikakoolid Arvikas ja Stokholmis ja mõned kodukäsitöö õppeasutised. Ilmuvad ajakirjad „Hembygd“ ja „Slöjd och Ton“, käsitades esimene omakultuurilisi — rahvakunstilisi küsimusi noorsoo seisukohilt, teine külamuusika viljelemist ja viiuldajate organiseerimist.

Läinud a. augustis pühitses liit Stokholmis oma 10 a. juubelit suuremate 8. põhjamaade noorsoo pidustustega. Kolmepäevalise koosviibimise eeskavas oli pidulik jumalateenistus, tervitusaktus, kõnesid,

koorilaule, vabaõhumänge, umbes 80 rahvatantsude ettekannet ning rida omavalitselisi koosviibimisi, külastuskäike (muuseumi, näitusele) ja väljasõite. Aktiivseid peotegelasi oli Taanist, Soomest, Rootsist umbes 2000.

Pidustused arenesid hoogsalt ja südamliselt. Aktus toimus Grand Hotelli suures peosaalis umbes 1000 rahvariituse kirjus lillenduses särava külalise juuresolekul. Avasõna on liidu auesimehel — börsidirektoril — Kurt Belfragel. Tuntud kuld-suuna haarab ta alati sügavalt kõiki koosviibijaid. Isiklikult tervitavad taani, soome, eesti ja austria esitajad. Eestipoelse tervituse rootsikeeles ütles nende ridade kirjutaja, millele liidu Stokholmi koondise koor kõikide üllatuseks vastas eesti hümni eestikeeles. Järgnes omapärane suurlinna kihavale rütmile kontrastiline rongikäik näituseplatsile kirevas rahvusvaheliste lippude ja rahvariituse reas külaviiuldajatega eesotsas. Ent see kontrast näis kõitvat näituse puhul hulgal Stokholmis viibivaid inglise ja ameerika turiste. Nad liituvad rongiga, et jälgida „the swedish dances of folklore.“ Ja on mida vaadata. Taanlaste lõbusad numbrid, rootslaste solistlikud vingaker, trekarlspolska ja teised äratavad 40.000 päältvaatajas hiigla näitusplatsil tõsist vaimustust. Kahju vaid, et pääasjalikult halva ühenduse tõttu eesti nooril puudus võimalus esinemiseks.

(Järgneb.)

„EESTI NOORUSELE“ ja ÜENU-le ueeaasta õnnesoove on saatnud:

J. Karhula — Satakunna Noorsoo Liidu esimees (Soomes).
N. Hanhijärvi — Satakunna Noorsoo Liidu sekretär.
A. Tuompo — Lääne-Soomes rahvaülikooli juhataja.
E. Paavolainen — Lõuna-Karjala Noorsoo Liidu esimees.
P. Montonen — Lõuna-Karjala Noorsoo Liidu sekretär.
Aili Haapala — Lõuna-Põhjamaa Noorsoo Liidu sekretär.
P. Lorenzon — Taani rahvastantsu ühing esimees.
H. Madsen — Eesti noorte sõpru Taanist.

M. Lepste — Liivi Selts Lätis.
Rootsi rahvatantsu selts „Appell.“
Rootsi rahvatantsu selts „Allmogegillet.“
J. Kiivet — koolide pääinspektor.
O. Köster — kaitseminister.
J. Hünerson — hariduse- ja sotsiaalminister.
A. Anderkopp — kohtu- ja siseminister.
O. Kallas — Eesti saadik Londonis.
J. Nichtig — Consul de la Republica de Chile.
Eesti üliõpilaskond.
Eesti Pank.
A.-s. Eesti Paber.
A.-s. Eesti Union.

Õppides minevikust kasutame oleviku, et vallutada tulevik!

Rändur, kes matkab tundmatul rajal, peatub hetkeks teetähiste juures — heidab pilgu tuldud teele ja uurib ümbrust, et jõuda selgusele õigema suuna suhtes.

Samuti toimime meiega aastate vahetusel oma eluteel, mis viib tundmatusse tulevikku. On kujunend õilsaks traditsiooniks soovida uuel aastal parimat neile, kes meie sydamele lähemal ja nii tunnen minagi tungi soovida oma rahva ja kodumaa tuleviku-loomusele, meie sirguvale noorsoole: Kalevite kallid võsud! Õppi des minevikust kasutage olevik tuleviku vallutamiseks!

Üksiku isiku elu on üürrike — pere, suguvõsa, rahva elu püsib põlvest põlve ja omab vaid viimaste lülidenä oige väärtuse- ja hinnangu üksiku elu ja töö.

Loodus lülib kindlaks ahelaks üksikolevused oma pärivusseadusega. Maastiku, kliima, majandusliste, sotsiaalsete, poliitiliste, kultuuriliste ja teiste olude mõjutusel aastatuhandete kestel väljaarendend kehalised ja vaimlised omadused päranduvad põlvest põlve, luues kindla, vääramatu sideme mineviku, oleviku ja tuleviku vahel. See looduse seadus kohustab meid hoiduma oma isiku üle- ja alahindamisest. Ei tohi egoistlikult, ainult oma isiklites huvides toimida, unustades oma kohustused üldsuse, ümbruskonna ja rahva vastu, kuid ei tohi jätta hooletusse ka oma isiklites võimete väljaarendamist, teades, et ahela silkus on olnud kõigi üksikute lülidenä tugevusest: ainus räbal lüli, ainus nigel, võimetu sugu-põlv nõrgendab ka tugevaima ahela.

Inimene oma vaimliste võimetega, intellektiga ei suuda rahulduda päranduseksaaduga, olemasolevaga. Ta tunneb endas tungi luua sellele lisaks uut, paremat, täiuslikumat. Eriti elav ja võimas on see tung nooruseas. Selles elu õilsamas, romantilises fantaasia- ja vaimustusküllases ajajärgus tunneb iga kehaliselt ja vaimliselt terve ja tugev isik end ilmapallutajana. Kuhjund noorusjõud sunnib tegutsema, looma, võitlema, vallutama ja selles noorusjõus peitub iga rahva väärtuslikuim vara. See sarnaneb paisu taha koondund kevadisele suurveele. Oigel ajal õigele tei-

le juhitudna loob see jõud ainelisi ja kultuurilisi väärtusi, kuid hooletusse jäetuna võib purustada paisu, teha kahju või kassuta kahanedes kaduda.

Peatume hetkeks uue-aasta lävel oma igapäevaseis askeldusis ja vaatame, kuis on lugu selles asjas meiega. Kas on meil olemas soodsad võimalused ja õhkkond meie noorusjõu arenemiseks? Kahjuks mitte. Kuid miks mitte?

Sellele küsimusele vastata pole kerge, kuna põhjused peituvad osalt minevikus ja suurel määral olevikus.

Noorus vajab oma tegevussuuna määramisel 1) tähiseid — eeskujuks kohaseid isikuid ja sündmusi, 2) juhtnööre, üldtunnustatud tööekspidamisi, rahvuslisi traditsioone.

Kahjuks ei suuda meie rahva minevik selles suhtes palju pakkuda. Oma esivanemate õitseajast, nende omapärasest kultuurist, kangelastest ei ole meile säilinud õieti midagi päris usutatavat. Kõik on kaetud ajakauguse tiheda udulooriga. Riismed vanavarana, — laulude ja lugudena (Kalevi-poeg ja teised lugulaulud) on ebamääraseid, võõra päritoluga läbi põimitud nii valdavas osas, et nende väärtus ajaloolist hindamist väljakannatada ei suuda. Aeg, millest olemas juba töepärasemad teated, langeb ühte meie rahva ajaloo õnnetuma järgu algusega. Oli ju meie kodumaa aastasadu võõra võimu valdamisel, võõra tahte tallermaaks ja meie rahvas võõraste mõjude mängukanniks. Rahvustunde tuluke peitus tuha all, lüües vahete-vahel, alguses sagedamini ja jõulisemalt, siis üha harvemini ja nõrgemalt lühikeseks ajaks mäsukatsetena lõkkele.

Orjal ei võind olla olulist omapära, tõugataval traditsioone. Üksikute võõra ikke vastu võitlejate kangelaste varjud jäävad selle ajajärgu heledamaiks tähiseiks. Selle surve vähenemisel algas aeglane rahvustunde ärkamine — aeg, mis lõppis vabadussõja kangelasliku heitlusega ja andis tõenduse võidud, et „veel elab Eesti sugu, vikingite vaprad võsud!“

Sellest lähemast minevikust on meie noorsool õilsaid eeskujusid ja osalt isiklike mõjuvaid mälestusigi. Ja selle vähe-

sega, mis meie minevik pakkuda suudab, tuleb leppida meie noorsool, ühtlasi otsides lisa üldajaloost, teiste rahvaste kultuursaavutustest ja inimsoo parimaist edustajaist — võttes eeskujuks hääd, hoiatuseks halba ja kasutades kõike seda meie omapärase kultuuri-taimne kasvatamiseks. Peame ju alles kasvatama Eesti oma kultuuri. Vildak on võtta omapära aluseks orjaageid harjumusi ja labast „pastlakultuuri.“ Vabale rahvale ei sobi see. Meie esivanemate hoolega säilitatud rahvuslik omapära, Eesti rahvuslise kultuuri tuluke peab lööma helledale lökkele! Kõik tahm, kõnts ja pahn, mis teda summutavad, peab kaduma!

Kui tahame, et Eesti tulevikus väärilise koha omaks kultuurrahvaste peres, ei tohi me olevikus kaotada ühtki silmapilku kasutamata.

Õhutades oma põues püha tuld, mis pärast vabadussõda vägisi kipub vähenema,

Dr. H. Kukk,
ÜENÜ nõukogu-liige.

peame asuma armastusega kasvatama meie omapäraselt kultuuritamme, meie esivanemate püha hiiepuud. Ükski jõupingutus ei tohi meile selle juures tunduda raskena — see peab olema meie auasi, püha kohus — sammuda kultuurrahvaste esirinnas ja mitte sörkida sabas.

Eesti püha tammehiis peab mühama võimsana. Iga perekond esitab enesest üksikut tamme, iga isik — selle üksik võsu — peab sirguma vabalt ja võimsalt, üks teist varjamata, takistamata teisi arenemist. Kõik inetu, kasutu rämps ja võsastik peab kaduma, et Eesti tammik võiks ilusana ja jõulisena kasvada.

Ainus tee, mis aitab meid selleni välja jõuda on lakkamatu, ennastsalgav, täiepingeline töö — mitte orjatöö, vaid iseseisva peremehe kavakindel, kaugele tulevikku suunatud tegevus. Kui meie ei korralda rahvat saatust, ei vastuta keegi väljastpoolt selle eest. Olleme ise oma saatuse määravad, kanname ise ka vastutust isenese ja tulevaste põlvede ees.

Kahjuks ei leia meie olevikus soovitavaal määral töötahet; näeme, et ei otsita lohutust ülevas tundes, mida pakuvad õnnetund edusammud isilikus ja seltskondlikus tegevuses. Meil ei suudeta veel vabaneda orja ideoloogiast, orja, kes igati püüab tööst kõrvale põigelda, vähe teha, teistelt nõuda, oma saatuse pärast teisi sünnata ja oma lohutuseks otsida taga väärlõbusid, orjates neid.

Kõikjal, igal alal kohtame seda õnnetut nähtust, seadusandlistest ja valitsuse ringkondadest alates kuni viimase päevatööliseni. Siin — lehmakauplemine, onupojapoliitika, kildkonnaline võimupüüe, omakasukaika vedamine, sääl — lubamatu logelemine ja töö narrimine.

Noorsoo arenguks see õhkkond ei saa olla sobiv ega anna eeskujut, kõlbab pigemini hoiatuseks noorile, et nii edasi minna ei tohi, kui tahame püsida iseseisvana ja tahame saada kultuurrahvaks.

Praegune majanduslike kriisi ajajärk ei ole üleelada kerge, Ent saame sellest üle, kui tõsiselt paneme käed külge ühises rahvuslikes kultuuritöös.

Noored! Veel aasta, teine ja teie seast peavad tõusma meie rahva tuleviku määravad, riigilaeva tüürijad, seltskondlike, sotsiaalse ja majanduslike elu edendajad, rahvuslike kultuuri kandjad!

Kas valmistute selleks vääriliselt? Kas kasutate kõik võimalused oma silmaringi laiendamiseks, otsustamis- ja tahtevõime teritamiseks, et omandada harjumusi ja kogemusi selleks: tõmmata kaasa parima tõekspidamise ja jõu kohaselt ühises Eestikodu ülesehitamise, kindlustamise ja arendamise töös?

Kes tahub ja voolib oma isiku kallal, avarail meelil ammutab elust, ümbrusest, ajaloost, kirjandusest ja teistest allikatest vaimuvara, eraldades hoolega terad hagnäist; kes arendab ühtlasi oma kehalist ilu ja võimeid, see alles vabaneb orjavaimust ja muutub vabaks kultuurinimeks, kes ei allu ühelegi isandale ega enesegi ihadele.

Sellistena lülidena Eesti eduahelas, sellistena tammehiisena Eesti pühas hiies tahaks näha teid, kallid noored, iga tõsine isamaalane. Selleks hääd, kindlat tahet, jõudu ja edu soovib teile

Dr. H. Kukk.

Aasta vahetusel.

Algas teekäiku 1931. Meie ei või kindlalt öelda, mida ta toob Eestile, mida eesti noorile, mida igale üksikule isikule.

Inimene on oma teenistusse rakendanud tehnika ja teadusilma arvatud jõud ja saavutused: ehitatakse hiigla maju, konstrueeritakse uskumatuid masinaid, võidetakse seni võimatuid haigusepisilasi.

Süüski ei suuda inimaju ette näha ka lähemagi tuleviku üksikasju. Meie ei või iseendalegi kindlalt öelda mida teeme või mis meiega sünnib isegi lähipäevade jooksul.

Ometi pole inimene mingi ajalooliste sündmuste paratamatu jalgpall, mida vaid taotakse, vaid on ta suurel määral pandud ise taguma oma ajalugu. Aastavahetus on vaid väike ajanäitaja sellel ajalookäigul.

Olevik oma sündmuste ja nende „põhjustega“ jääb seljataha — tulevikku avastab meie eesmärk ja selle teostamistahed. Mida „selgemad sihid silmade ees“, mida kangekaelsemalt neid teostetakse, seda enam tehakse ajalugu.

Millised ülesanded ootavad noorpõlve 1931 aastal?

Eestlastele heidetakse juba ajalooliselt ette, et nad sagedasti kriitilistel momentidel pole talitand küllalt ühiselt ega üksmeelselt. Ka tänapäev pole vaba sellest pahest. Organiseeritud noorsoo üks suurimaid ülesandeid üldse ja eriti rasketel momentidel, nagu seda on ka käesolev aasta, on kõige vältimine, mis meid lahutab, killustab või tülli ajab ja kõige edendamise, mis meid kui eestlasi ja eesti kodanikke seob ja ühendab. Meie ringides ei tohi olla rühmitusi hariduse, jõukuse või mõne muu mõõdupuu kohaselt ja tuleb meil mõjutada, et niisugust vahetegemist ka mujal ette ei tuleks. Sõjajärel leitud mitmel pool „tundmatu sõdur“, mida austavad nii kuningad ja kindralid kui ka reamehed. Noorte ülesanne on niisuguseid lepitavaid ja ühendavaid „tundmata sõdreid“, oleviku, mineviku ja tuleviku kangelasi, leida eluvõitluse teistelt aladelt meie igapäevase tegevuse piirkonnast. Või tahaks keegi öelda, et tema kodukülas, koduvalas, kodukihelkonnas niisuguseid eesku-

juks-seatavaid töökangelasi pole? Aga see oleks ju vaesuse tunnistus oma kodukohale.

Esimesest ülesandest kasvabki teine: tihedam kontakt kodukohaga.

Meie senine hariduselu, olgu koolides või seltsitegevuseski, pödes sageli akadeemilise üldhariduse haigust. Tehti euroopapeeriti välismaid, eelisteti välismaa kunsti peeriti välismaid, eelisteti välismaa kunsti ja kirjandust ega hoolitud kodukülalt. Kooliaoorus selles õhkkonnas jäi võõraks kodule, kodukülale ja mõnigi keskkooli- või üliõpilane kõneles kodukülalt külma ükskõiksusega või isegi mahategevvalt. Meie ei vääri sisemiselt enda iseseisvust kui unustame oma kodu. „Eesti Nooruse“ ümber kogunenud ringides ja tegevusharudes on sellele vastukaaluks piütud baseeruda rahvuslikule enesetundele ja omapärale ning katsutud end eestkätt siduda koduga, kodukohaga, kodumaaga. Tööl on olnud tulemusi. Ja kui meil 1931 aastaks oleks soove, siis vaid see: veel tihedam kontakt koduga, kodukülaga!

Pidage meeles kohalisi vabaduse-, maa-reformi- ja muid mälestus- ja tähtpäevi, korraldagem aktusi ja auavaldusi. Uurigem koduümbrust, selle olevikku ja minevikku, asutagem külamuuseumi, teostagem kohalikku loodus- ja muinsuskaitset, korraldagem õppekäike ja väljasõite lähemas ümbruskonnas ja meie näeme kui palju siin on arendavat ja kasvavat tööd.

Eriti tahaksime siin õpilastele kulukate välissõitude asemel soovitada tihedamat tutvumist kodumaaga. Matkates Haanja mägilail, Alutaguse põlis-metsis, Viru kõrgel paekaldal, Harju puisniitudel või meie jumalikkude randade, rahude, laidude kirevail kaldamail ning jälgides iga nurga omapära ja inimitüüpe — näeme kui ilus ja vahelduv on meie kodumaa. Miks peavad siis eeskätt saksa noored asutama Põidesse rändkodu ja miks peaksime suvimatkal nägema eeskätt preisi seljakotte ning toomkooli mütsi. Eriti tahaksime kodumaliseks teot-

semi:eks kohustada noori, kes saand suu- rema hariduse. Kas mõtlete välismatkale, tundmata ise kuigi palju kodumaad. Kas mõtlete kergemale teenistusele, hoolimata kohustavast kodukülast ja küla- elu päevamuredest? Analüüserite maailma- kirjandust ega taha tunda enda ümbruskon- na Vargamäe Pearusid? Meie maa on raske töö maa ning siin on igal sammul usku- mata palju teha, algatada, aidata, toetada. Seda pidage mees, kui lõpp- aktusil laulate: „Teid ootab see maa ja küsib mil tulete juba!“

Ning siin on kolmas ülesanne, mille esi- tab meile paljunõudlik 1931. aasta: Ühe- külgsete ja akadeemiliselt kõrgepingeliste haridusideaalide mõjul oleme hakand ela- ma ülejõu, oleme eelistand kõrgemaid ame- teid, kergemat teenistust, oleme sageli liiga

palju läind käsikäes Pariisiga, Londoniga, Ameerikaga. Ent oleme kutsutud ehitama eeskätt tagasihoidlikus eesti külas asuvat eesti koda. Selles noorel koyal puuduvad veel teiste rahvaste rikkused ja tagavarad. Vaid lihtsa ja jõukohase eluviisiga, kokkuhoiuga ja hää tahtmisega asu- des igasugusele, ka raskele ja väh- tasuvalle tööle, saame eesti kojalegi pü- siva aluse ning tuleb sellele harjuda ju noorelt. Kokkuhoid ja töö isiklik- ku elu ja ühingute tegevuskavva! Kasu- tame kriisiaastad õppeaastatena ja hülgä- me iga mittehädatarviliku jalgratta, või kallima riietuse. Ühises töös võidame 1931. aasta majanduslikud raskused ning võime üksteisele soovida kui mitte hääd, siis vähemalt 1931 aastast paremat uut aast- tat.

A. Meikop.

Möödund aasta ilukirjandus.

(Lendülevaade aastatoodangust.)

Ajal, mil majanduselu kogu kodumaal arenemas terava kriisi tähe all, on vaim- lises loomingus, ennekõike kirjanduses, olu- kord märksa rõõmustavam. Kuigi publiku ostujõu vähenemise tõttu raamatute kehva minekut kaebavad pea kõik kirjastused, ilmus möödund aastal ometi rida õnnes- tund ja kõrgeväärtuslikke teoseid, mis ilmseks tõenduseks meie kirjandusliku ta- sapinna tõusust. Rõõmustavat arengut võib märkida nii proosa- kui luuletoodangus. Proosateostest aastatoodangus parimaks raamatuks on August Jakobsoni romaan: „Kolme vaeva tee“. See jõuliselt traagiline ja põnev romaan on kompositsiooniliselt, ühtluselt ja psüko- loogiliselt analüüsilt parim romaan, mis Eestis üldse ilmud viimaste aastate jook- sul. Väärtuselt meie proosatoodangus sel- lega võib võrrelda vast ainult Eduard Vilde „Mäeküla piimameest“ ja A. H. Tammsaare „Tõde ja õigust“, kusjuures see viimase kompositsioonilt ületab tun- duvalt.

Jakobsoni romaanist märgatavalt nõr-

gem on Mait Metsanurga: „Fr. Arraste & pojad“, kuigi see omakord ületab väärtuselt ülejäänud teosed l. a. roma- anitoodangus. Metsanurga uus romaan pole vähemhuvitav sama autori eelmisest teosest, kuid ses on vana meistri kohta üllatavalt rohkesti naiivsusi ja pääliskaud- sust. Osa romaani kujudest on paberliselt ebausutavad. Teos on kompositsioonilt ühtlusetu ja tegelaste vahekordade areng- us rohkesti põhjendamatu.

Vaatamata paljudele puudustele, see on huvikõitev ja lugemisväärtiline romaan, milles pääle autori kirka ja võimelise ana- lüüsikire ja probleemiderohkuse tähelepanu väärib juba üksinda ulatusliku Tallinna miljöö käsitlemine.

„Looduse“ romaanivõistluse toodetest möödunud aastal väärib tõsisemat tähele- panu vist küll ainult Pedro Krus- teni: „Õilis vale“—korralikult kirju- tetud teos, millele tagab ilmse akuutsuse uususlik aine, kurioosumliste tüüpidega kohukodadest, tõusikliku, veksliraskustes rabeleva päätegelasega ja selle uhkust „ta-

gaajava" laiuatuse abikaasaga — kelle sarnaseid meie väikeses vabariigis tuhandeid. Teos romaanimetuse jaoks on ulatusetu ja kuigi huvitav — erilise sügavusega. P. Krusteni romaaniga pea võrdse väärtuse omab R. Rohti: „Elu on ilus“. Selles on õnnestunud looduskirjeldusi, huvitavaid inimkujusid ja elavat dialoogi, kuid autori taktitu ja maitsetu eneseimetlus tüütavalt oma rohkusega. Samuti looduskirjelduste mõjuvust vähendab tüütavalt nende liigne venitavus ja kohatine langemine lamedusse.

Jutustustest aastatoodangus on lugemisväärtisemad O. Lutsu humooriküllane ja südamlük raamat: „Vanad teerajad“ ja A. Jakobsoni novellikogu „Joonatan Hingemaa eksirännakud.“

Luuletiskogudest väärtivad suuremat tähelepanu Joh. Schützi uusrealistlikult koogne „Peipsist mereni“, Joh. Semperi mõtteküllane artistlikult sõnastatud, elulähidasele naturalismile suunatud „Päike rentslis“, A. Alle mehise otsekohesuse, pessimistliku meelekibedusega

ja jõurikkusega mõjuv „Ummiklained“ ja M. Underi, vormilt virtuooslik kuid meeleolult ja ainelaadilt sama autori eelmisi kogusid pisut kordav: „Lageda taeva all“.

Samuti väärib tähelepanu A. Antsoni „Epigrammid II-ne“, milles salvavaid ja õnnestunud pilkesalme pea kõigi meie tähtsamate kirjanikkude, riigimeeste ja seltskonnategelaste kohta.

Reisikirjade alal läind aastal ilmund rohke arv raamatuid. Neist on tähelepanudavamad F. Tuglase „Teekond Põhja Afrika“, A. Antsoni ja R. Sirge: „Tänapäeva Venemaa“ ja K. Rumori „Palava päikese ja fanaatilise usu maalt.“

Kirjandusarvustusliste teoste arv, mille rohkus Eestis kunagi pole ulatanud üle paari-kolme raamatu aastas, on möödunud hooajal kuivand ühe raamatuni. Seks ainsaks pääsukeseks osutub Fr. Tuglase huvitav ja õnnestunud essees Karl Rumor-Ast.

Allan Vallan.

Johannes Aaviku 50-sünnipäevaks.

Ei saa kuidagi mööduda Johannes Aaviku 50-sünnipäevast neilgi veergudel, kuigi võime vaid esitada hilinend juubelitervitusi ja õnnitlusi. Ent ongi parem veel võitleva ja eluhoovuse keskel seisva inimese puhul teha hinnanguid pärast äsja vaiking pooldajate juubelikära ja — õnnitlusi.

Tõesti, fakt tunduks ajast etterutanuna kui ei teaks, et J. Aavik on sündind 8. det. 1880. a., sest sellis vanuses harilikult vaimuinimene tuimeneb väliselt aktiivsuselt, taandub avalikult võitlusrindelt kitsapiirilisemaks tööks. Seda enam imestame J. Aaviku tuimenemattust, milline on heitnud murdmatu tarmuga läbi revolutsioni ja gründertumi tänise kultuurse reaktioonini. Kuid mida parata kui talupoja rahva kopitand vaimuga keeletargad ja võimutsevaga arad kaasaminejad ei võta mytsi maha ei selle mehe ega tema tööces, laskudes mitte yksi naervale halvaks panule, vaid

iseigi intriigitsemisile. Alles seda arvestades mõistame täiel määral Aaviku vaimusuurust, tööarmastust ja tyhjaksammutatamatut op'ismi ja energiat. Kui aga vaimusuurust pyytakse lämmitada, siis need on inimesed, keda ajalookäik hiljem unustab, seda näeme Aaviku eelkäijabegi Hornung'i ja Ahrens'i puhul. Nende keelearendajate ahelas Aavik on viimane ja täiuslikum lyli.

Meie noored, ennekõike tervitamegi oma keelemestri uuel elukymmel tema veendund tungi ja sisetunnet, milline tähtpäev on vaid uus kutse raugematumaks ja taandumatumaks võitluseks uue pärast. Ylistavate pidukõnede kõrval see ongi vist Aavikule ilusaim sünnipäeva õnnitlus ja sygavamalle kyndivam hinnang. Võitlus uue kultuuri pärast, on yks neid alu, mille ette võime tegelikult oma loova vaimu rakendada. Ent peen ja arenend keel on alus, millele baseerub kogu rahvuslik kultuur. Kui see pole kyllalt tämelik tööks,

ootame asjatult kogu rahvagi loova võime väljendumist. Vaatame aiva kasvava imetusega, kuidas meil urgitsetakse ja uuritakse mineviku olematut suurust, selle asemel, et omi võimeid rakendada loovalt. Sellases olukorras tõesti olemas põhjustet tervitama meest, kes aastate jooksul, vastaste poolt taunit ja ryyvale asetet, on võitlend ometigi kultuursema tuleviku pärast.

Ootame oma raugematulle võitlustuhinale soodsamat kõlapinda, kui see oli revolutsiooniaegsel noorpõlvel, kes nyud võrsumas võimutsevaks generatsiooniks. Siis aga keeleuuen-duse kui uue elutunde ja kultuuriosa võit oleneb vaid sellest, kui kiirelt praegune põlv suudab keskendada oma pyydeid yhiseks võitlusesemeks.

Aavikut nimetatakse fanaatikuks, kuid ette heita ei saa ometigi fanaatilist võitlust

ilu pärast inimesele, kellele viirastund romaani- ja antiikilma hiilgav sädelus elukysimusena, kellele rahutu võitlus ei osuta ainult sangarlikku suurust, vaid ka jumallikku harmooniat.

Ei ole põhjust peatuda siin tema teoste loetelul, mainiksin vaid juubeliks ilmund Paul Bourget „Õpilase“ (Le Disciple) tõlget, milles on kajastund kõik, mida keeleuuen-dus senni on kaatnud ja lähemas tulevikus saavutab.

Lõpetan E. Verhaeren'i ridadega:
Siis aga — ärgates kevades vanas või
uues —

Näed sa heitluste õit,
Näid, et jõule, mis päevadest edasi ryhib,
jõule, mis puhtamaks teerajad pyhib,
ikka jääb võit. —rR—

NOORSOO TÖÖMILT

Uudisi Soomest:

Käesoleval suvel (16—18. juunil) algavad Helsingis suurejoonelised Soome-Ugri päevad ja hõimupidustused. Helsingisse sõidab selleks ajaks sadasid ungarlasi, eestlasi, liivlasi ja muid hõimlasi ning tuhandeid soomlasi. Nende päevadega ja 4. soome-ugri kongressiga ühenduses on veel laulupidu, välissoomlaste päev, soome-ugri näitus, soome-rahvaülikoolide päev Jlomantsi rahvaülikoolis Karjalas, spordivõistlused, karskuskongress jne. Kongressid, pidustused ja matkad on paigutatud üksteise järele, nii et osavõtjail väheste kuludega võimalus saada mitmesuguseid muljeid soome maast, rahvast, kultuurist. Noored ja noorsoolased! kaaluge võimalusi soome sõiduks suvel. Välispassi pole vaja.

Ühenduses sellega algavad nädal hiljem (26.—28. juunil) suured soome Noorsoo 50 a. juubelipidustused Mikkelis. Ettevalmistused neile on suures hoos. Esinetakse igakülgselt soome noorsootöö tulemustega. Esikohal on laul ja esinevad pidustusil iseseisvalt ka Tallinna noorsoolased. Peokantaadi on kirjutand

helilooja Väinö Pesola. Mees- ja naisvõimlemist, rahvatantse ja rahvamänge juhatavad v. õpetaja pr. Jenny-Maia Alpiranta ja noorsooliidu r. ülikooli naisjuhataja Hilda Laaksonen. Soome noorsooühinguil on praegu 263 võimlemisrühma 4988 liikmega ja 216 laulukoori 3877 lauljaga.

Iseseisvuse päeva pühitseti Soomes 6. detsembril. Eriti oli selle päeva pidulik mälestamine ka noorsooühingute kavas. Pääle selle pühitsetakse ühinguis veel Kalevala ja Snellmanni mälestuspäevi ning hõimupäevi (18.—19. oktoobril). Viimaseid korraldetakse Soomes õige laialdaselt. Võrreldes Soomega on meil hõimutöö ja hõimuhuvi nõrgem ja osalt veel algastmes. Kuid see näib iga aastaga kasvavat ja koolide ning noorsooühingute ja muude seltsk. organisatsioonide kaudu süvenevat.

Kõnekunstis ja elava sõna tarvitamises on soomlased meist ees.

Viimases (jõuluk.) „Pyrkijä“ numbris oli kirjutis toimetustliikme M. E. Mäki 3000 referaadi puhul, mis 8. XII 30. peetud.

„Pyrkijä“ arvutab, et kui need 3000 kõnet ja referaati on läbisegi kestnud igauks 40 min., on „Mäki-Matti“ ühtekokku kõnelnud 2000 tundi, nii siis 250 8-tunnilist päeva. Kui kuulajaid keskmiselt on olnud 80, on kõneleja kuulamiseks kulutatud 160 tuhat tundi ehk 20.000 8-tunnilist päeva.

M. Mäki on rääkind väga mitmekesiseist aineist, ent enamasti on siiski kõned olnud noorsooühingute tööd selgitavaile teemidele ja pøetud noorsoole.

Ka Soomes elatakse praegu majanduslike raskuste surve all. Paljud n. ühinguud on oma töökavva võtnud kokku hoiu küsimuse, — isiklikus kui ka ühingu elus. Hämes on ainult ühel ühinguul tulnud rahanappus kätte, teistel on sissetuleku vähesusest hoolimata ülejäägil kasvand. Mitmed ühinguud on asunud isegi oma maja ehitamisele, sest hoolimata kitsikuseist on ometi ehitustöö, ehitusmaterjal ja krundihinnad äärmiselt madalad.

Liivist :

Väikseim veinarahvas ehitab praegu rahvamaja. Maja plaani töötas välja Soome arhitekt Wendach. Läti valitsuselt saadi maatükk ning odava hinnaga ehitusmaterjali. Soomest, Eestist ja Ungarist on senini saadud 1 milj. senti, millest muidugi ehituse lõpuleviimiseks ei jätku. Soome üliõpilaskond on oma liikmeid liivi kasuks maksustand 10 soome margaga, millest loodetakse saada meie rahas 4000 krooni.

ÜENU elust:

ÜENU Tallinna os. spordiklubi.

Kui Tallinnas mõeldakse ÜENU-st, kõnelatakse pahatilti ÜENÜTO-st. Aga kui räägitaks ÜENÜTO-st, mõeldakse esmajoones spordile. Laiemas rahvahulgas on ÜENÜTO ja spordi side seevõrra populaarne. Muidugi on ju ÜENU Tallinna osakonnal tore laulukoor ja rahvatantsutrupp, millel olevat euroopalik kuulsus, nagu Haapsalu juubelipidu korraldajad leidsid, kuid need esinevad harva, ega aseta kõrvade või silme ette neid viit tähte nii sageli, kui noorsoolasest-sportlased, kelledest juttu kui mitte igapäev, siis vähemalt kord—kaks nädalas.

ÜENÜTO spordiklubi või -haru on peaaegu sama vana kui ÜENÜTO ise. Kuid üha tõusvasse tegevushoogu saab see 1925 aastast alates, millal teotsemisaskeldusisse rakenduvad sellised entusiastid kui Raoul Pärnpuu ja Viktor Vahtel. Veidi hiljem tekib vajadus nimekamate ja kogenumate meeste järgi. Spordiklubi esimehena tegutseb siis kaitseliidu spordipäälilik Elmar Lepp, kuni tulevad ja jäävad etteotsa kalevlaste juht kpt. L. Tõnson ja dr. H. Kukk. ÜENÜTO spordiklubi praeguses ju-

hatuses on: esimees dr. H. Kukk, abiesimees L. Tõnson (mõlemail aastaid poolsada, ise nad seejuures tulisemad noorsoolased kui need õiged noored), sekretär H. Nõmmik (kelle pärisnimeks klubi lühike ja selge täishäälikuteta „Mrs.“), abisekretär Hilda Kibuvits (eeskujulik noorsoolane ja sümpaatne kaasvõitleja), laekur Endel Toiger (tudeng ja entusiast, muide: valmistub Tartu-Petseri uue raudtee jaamaülesandele), varahoidja Hans Beil (või Ants Peil, jääpall ta hing ja võistlusärgid ta mure), arkivaar R. Hollman (masinaehituse insener, kui tehnikumi enne päriselt ei suleta). Arhiiv, see on ÜENÜTO spordiklubi raudvara ja rikkus, peensususte statistiku Raoul Pärnpuu ausammast. — juhatusel kõrval veel töötab tehnilise toimikond, kelle juhiks särtsuja šestirikas Viki Vahtel, erialalt naiste treener, e'ukutselt praegu sõdur.

Spordiklubi on ÜENÜTO-s autonoomseim osa, maadleb iseseisvalt oma negatiiv-sisuka kassaga. Enne jõulune „E. Noorus“ pajatas, et ÜENÜTO kodu ruumes vaiksem päev on kesknädalal. See on osak. juhatuselt määratud spordiklubile, aga iseloomustab pahasti spordiklubi tööd. Kui spordiklubi eelarve ja aruanne suuruselt läheneb terve osakonna omale, siis loomulikult mitte seepärast, et kesknädalati Toompääl on vaikne, vaid et sp. kl. tegutseb mitte üks päev nädalas, vaid igapäev ega mitte saalitoolidel, vaid võimlais, ja spordiväljul.

ÜENÜTO spordiklubi oma 70-ne liikmeka hzarab kõiki noorile sobivaid alasid. Eesõigus-tatud on kergejõustik, võimlemine, käsi- ja jääpall, ka suusatamine, teises järgus: jalgpall ja hoopis mitteharrastetavad raskejõustik j. m. võib olla rohkem võimaluste kui soo-

Mälestame siinkohal 1930 aastal surma läbi lahkund kasvatustegelasi, riigimehi ja ÜENU noorte sõpru:
Tartu ülikooli pedagoogika professor

Peeter Põldu,

haridusministeeriumi haridusnõunik

F. Mikkelsaart ja

ÜENU Tallinna osakonna liiget, kirjanik

Jakob Mändmetsa.

ÜENU noorte perest lahkunuist mälestame *Ilmar Reimani*, E. Nooruse kirjandus-arvustajat; *Paul Kitveli*, Hõimla osak. end. juhatusliiget; *Ivar Michelsoni*, Sanna osak. juhatusliiget ja *Emil Pihelgast*, Tallinna osak. spordiklubi liiget.

„Eesti Nooruse“ toimetus.

vi puudusel. „Korona“ muidugi on iseenesest mõistetav.

Läinud hooajal eriti kergejõustik lasi kõnelda ÜENÜTO-st, korraldeti suuremaid ja vähemaid võistlusi, käidi 30 inimesega Pärnus jne. Vähemalt 80 prots. ÜENÜ rekordest kuulub Tallinna osakonnale.

Sügise saabudes algas tegevus võimlas. Moodustus 50-liikmeline naisvõimlejate rühm (praegu 70-liikmeline) juhiks kehaise kasvatu- se inspektor Ernst Idla. Algas meesvõistlus- sportlaste talvine ettevalmistus, milleks muu- seas kasulikke juhiseid andis Poola riigi tree- ner Eesti tunnustetuim sportlane Aleks. Klum- berg. Naiskäsipallitajad hoiavad oma käes teist kohta Tallinnas, samuti püüavad mehed sama võrkpallis. Praeguseks huvipunktiks on värs- kelt kõvenend jääpallimeeskond. Jääpalli mehi on ÜENÜTO-l praegu kahe meeskonna jaoks. 1928 a. ÜENÜTO ülemaaliste võistluste võit- jana rabas end B klassist A klassi. Siin tä- navu, olles küll saand kaks kaotust, tahab lähema aja jooksul öelda rohkem ja leppida kaotusega vaid Eesti meistriks. ÜENÜTO sa- satajate päralt on pühapäiviti linna ümbrus.

ÜENÜ peres, ei ole kahtlust, ÜENÜTO, s. o. Tallinna osak. spordiklubist ei ole kõvemat. See pole kelkimisena öeldud, vaid eeskuju sihiks asetatud kõigile sihikindla ja süste- maatilise töö tulemuste tähistamiseks.

ÜENÜ Seliküla os. tegevusest.

22. det. 1929. aastal organiseeriti ÜENÜ Seliküla osakond, mis tegutseb näite-, muu- sika-, spordi-, karskuse- ja põllumajandus- haruga. Juhatus tegutses koosseisus: A. Prag- ga (esim.), J. Valtin (abiesim.), A. Reinart (sekret.), H. Sonn (laekur), H. Laarman (arhiv), Osavõtt oli alul intensiivne, suudeti koondada 4 liikmeline noorte pere. Tegevuse kestel pää- koosolekuid on peetud 5 (osavõtt 84 prots.), juhatuskoosolekuid 9 (osav. 96 prots.), peo- õhtuid 2 ja iga haru poolt 1 huviohtu, mille kavas olid eesti algupärased näidendid. Pub- liku hääkskiitmist leidis ka nrs. A. Pragma algupärane näidend „Abielu vaenlane“. Kõne- õhtuid korraldeti teemel: „Miks oleme vaba- haricustööd levitavate orgide liikmed.“ „Põl- lumehetse tasuta“ — nrs. A. Praggalt, „Huvitavaid tegevusalasid nooril osakonnas“ naaberosakonna Karinu nrs. Tambergilt. Te- gevust takistab vastavate ruumide puudus. On astunud samme oma maja soetamiseks, osakonnal on juriidilise isiku õigused. Osa- konnal on keelpillide orkester, laulukoor ja kindel näitetrupp. 4. skp. oli korraline pää- koosolek, kus uude juhatusse valiti liik- med: H. Sonn, E. Reinart, J. Valtin, E. Tammur ja M. Maasing, — revisjoni komisjoni: H. Laar- man, A. Sürak ja A. Pragma.

Laekvere os. näitekunsti kursusest osavõtjaid.

Laekvere os. näitek. kursusest.

Laekvere osak. korraldas näitekunsti kursu- sed, mis kestsid 27. okt. — 9. nov. 1930 a. Osavõtjaid oli 30. Hoolega tööteti ja käidi harjutusil.

Õpetajaks oli E. Haridusliidu näitejuht V. Sooserv. Lavasteti Indrani 4 v. draama „Ind- rani“. Õpitud näidendit on kantud ette koha- pääl kaks korda. Ka kavatakse seda kanda ette Simuna kihelk. noorsoo päeval.

Näitetegevus on saand uut hoogu ja tuld — agaralt õpitakse ja ollakse töö juures.

Rõuge osak. ärkab unest.

Rõuge osak. mis asutamise aastast saadik varjusurnuna hingitsenuid, algab 1931. a. alates uuesti tegevust. Elustajaks on jsk. agronoom nrs. A. Gerhart. Osak. lähemas tegevuskavas on rida põllumajanduslikke harusid, kirjandus- kultuur ja turism — on ju Rõuge endast kodu- maa kaunimaid kohte.

Järvakandi osak. suurpäev.

1. jaanuar osutub ÜENÜ Järvakandi osak. suurpäevaks, sest avatakse uus mandoliinistide

orkester suure avapeoga kohalises seltsimajas.

Peo kavas on: avamäng, näidend „Jüri Rumm“ I jagu, segakoori laule („Tuljak“ ja „Noorte lipulaul“), ja tants.

Seni oli osakonnale ainukeseks raskeks asjaks peokorraldamises orkestri küsimus, nüüd on sellest üle saadud ja telliti A. Kristalli keelpillide tööstusest terve komplekt (8 pilli) mandoliin-orkester, mis läks üle 220 kr. maksmaks. Ennem oli küll osakonnal kodune orkester, mis koosnes mõnest mandoliinist ja gittarist. Energilise töö tagajärjel loodavad Järvakandi noored peatselt pillid tasuda. Orkestrit juhib nrs. J. Lustig, kes on kaunis vilunud uute pillide suhtes.

Ainukest muret teeb osakonnale veel ruumide küsimus, kuid kuuldavasti lähemal ajal tuleb osakonna kodu avamine. Selleks saadakse üürida Järvakandi vanast kõrtsist paar tuba. Ruumid saadakse kaunis odavalt üürida 5 kr. kuus. Ruume kasutaks ka noortega ühes Põllumeeste Kogu orkester harjutusteks.

Pühade laupäeva õhtul kaunistas osakonna segakoor jumalateenistust lauludega Järvakandi kirikus. Laulud õnnestunud hästi. Edaspidigi kavatsetakse jumalateenistusi lauludega kaunistada.

Osakonna segakoor õpib kibedasti X üldlaulupeo laule.

Noored kodumaa nurkades ja välismail. Teile kõigile hääd uut aastat.

Järvakandi noorte nimel nrs. E. Vedeman.

Võrumaa osakondadele!

Ilma erilise tasuta on nõus osakondades põllumajanduslikke kursusi teoreetiliselt ja praktiliselt korraldama — maaagronoom hra Küisler — Võru, Tartu t. 4-b; ja Rõuge jsk. agr. hra Gerhart — Rõuge.

Teistest noorsoo-organisatsioonidest.

VI noorsoo karskuskongress.

Aasta vahetusel, 28.—30. detsembril 1930. — peeti Tallinnas VI noorsoo karskuskongressi, mis osutus pea 11 aastase vaheaja järele teiseks Tallinnas toimenuks koolinoorsookongressiks (esimesena peeti Tallinnas II ülemaaline koolinoorsoo kongress 3.—5. jaan. 1925. a.).

Kongressist osavõtt oli elav. Mandaatidega osavõtjaid oli 93, ka hulk Eesti Noorsoo Karskusliidu kirjavahetajaid liikmeid ning külalisi oli kongressil, nii et kogu osavõtjaskond tõusis 200 inimesele.

Kongressi avaaktus toimus 28. detsembril poeg. humanit. gümnaasiumis. Pääle esimehe avakõne järgnes Tallinna õpilasperelt võimas koordeklamatsioon M. Gorki „Tormikotkas“. Tervitasid kongressi väga mitmete asutiste ja organisatsioonide esitajad, nii HaSomini poolt J. Kiiwet, Opetajate Liidu poolt J. Elango, E. Karskusliidu poolt Ed. Kubjas, Noorte kotkaste poolt J. Tederson, Noorsotsialistliku Liidu poolt E. Tuiman, ÜENÜ Keskjuhatus ja „Eesti Nooruse“ poolt L. Laarman j. t. Kirjalikke tervitusi oli saanud Soomest ja Jugo-Slaaviast.

Peokõne pidas koolinoorik J. Grünthal, kes kõneles neist eluteist, mille lahkmel seisab kasvav noorpõlv.

Kuulati deklamatsioone, orkestri muusikat ja viiulimängu. Aktusele järgnes kongressilaste omavaheline tutvumine.

Tegelik kongressi töö toimus I tütarl. gümnaasiumi Peeti rida huvitavaid referaate, nii: „Noorsookarskusliikumise 1929. ja 1930. a. — ENK pääsekr. üliõpil. Ed. Treu, „Näpunäiteid noorsooringide tööks — A. Kaelas, „Meie noorsookarskusliikumise sauna küsimusist — ENK esim. üliõpil. Fr. Olup, „Kirjandusliikude püüete edendamiseks noorsoo karskusliikumises — Th. Indrikson, „Ühistegeliste harrastuste süvendamisest n. liikumises“ — J. Jaanusson, „Võimalusi ENK töö edukamaks muutmiseks — P. Vihalem.

Teemile: „Noorsookarskusliikumise vahekorrad teiste noorsooliikumise aladega“ refereerisid ÜENÜ poolt O. Ibius, Noorsots. Liidu poolt N. Andresen, Noorte Kotkaste poolt J. Tederson, Noorsoo Karskusliidu poolt A. Elango. See osa tekitas elavaid mõttevahetusi. Veidi sõjakameeleoluline oli suhtumine Noorte Kotkaste organisatsiooni, kuna seevastu ÜENÜ liikumises nähti soodsat pinda koolist lahkunud ja elluastuvaile noorile edasi tegutsemiseks.

Ka hindulane L. Sinha (Tagore instituudi õppejõud, e.ines ettekandega „India noorsookarskusliikumise“), mis tõi kongressi juba väsisse töömeeleollu rohkesti elevust.

Pärast kongressil esitatud resolutsioonide vastuvõtmist, peeti ENK III noorte kõnevõistlus. Teemiks oli keskkooliõpilaste alkoholismi põhjusist“. Võistlustest võtsid osa 8 õpilast. Zürii (hra-d J. Grünthal, E. Kubjas, A. Elango, P. Vihalem) määrasid auhinnad järgmiselt: I — J. Kuldkepp (Läänemaa Ühisgüm.), II — H. Pello (Väike-Maarja Ühisreealgüm.), III — H. Mark (Tartu Opet. Semin.) ja A. Tonska (Tartu kommertsgüm.) Ergutusaushinnad said V. Dööring (Jõhvi Ühisgüm.) ja A. Hermann (ENKS tütarl. gümnaasium Tartu).

Võistluste tulemuste avaldamise puhul kuuldi küll mitmesuguseid arvamisi ja eriti külaliste arvamist oli kuulda üllatust, kuna arvati zürii otsus teises järjekorras kõlavat.

Kongress mäletas ka 1926. a. surnud aktiivsemat ja ülemaalse tunnustuse leidnud noorsootegelast Nigulas Käbinat, kelle hauale lilli viidi.

Kongressi ajal toimus ka ENK Asemikeogu istung, kus kinnitati aruanded, võeti vastu eelarved, tegevuskavad, liikmemaksu määrad ja valiti uus juhatuskoosseis: Fr. Olup, Ed. Treu, P. Vihalem, A. Tonska, G. Kink, H. Mark ja M. Sarv.

Kongressi puhul ilmus opalografeerit hääkövenda ja „Kartsumdi“ 3 numbrit.

Üldiselt võib pidada kongressi täiesti kordalainuks. See oli sisuliselt ülesehitav ja arvuliselt kõiki eelmisi ENK poolt kokku kutsutud noorsoo karskuskongresse ületav.

MUUSIKALEHT

1931 a. — VIII aastakäik

Ilmub kord kuus, huvitava sisuga, hulga piltide ja ilustustega ning värviliste kaantega.

Muusikaleht on vanem ja ainuke muusikaajakiri Eestis, sellepärast juba loeb seda iga muusikaharrastaja.

TELLIMISHIND 1931 a. pääle:

Lauljate Liidu liikmeile 2 krooni, teistele 2 krooni 50 senti.
Poolaastas Lauljate Liidu liikmeile 1 kr. teistele 1 kr. 50 s.

Hinnakõrgendus on tingit raskeist majanduslikest tingimustest, milliseis Muusikaleht senise hinna juures on pidand ilmuma. Vaatamata hinnakõrgendusele Muusikaleht jääb odavaimaks ja seega kättesaadavaimaks ajakirjaks Eestis.

Tellimisi võtavad vastu: Muusikalehe levitajad koo-rides. — Kõik postiasutused. — Muusikaärid ja raamatukauplused. — Muusikalehe talitus, Tallinna, Rataskaevu 22.

Tellimishinna võib saata ka postmarkidena kirjaümbrikus!

**Tellimiste vastuvõtt 1931. a. pääle avatud!
Rutake tellimisega!**

ÜKSKI NAINE, KEL USKU PAREMASSE
TULEVIKKU, EI TOHI OLLA ÜKSKÕIKNE
NENDE TÄHISTE VASTU, MIS KAJASTU-
VAD MEIE NAISTE LÄHEMAID ÜLESAN-
DEID PEREKONNA JA ÜHISKONNA ÜLES-
EHITAVAS TÖÖS, — SEEPÄRAST TELLIB
IGA NAINE AJAKIRJA »NAISTE HÄÄLE«

EESTI NAISLIIDU HÄÄLEKANDJA
»NAISTE HÄÄL«

ILMUB ÜKS KORD KUUS, KAANTEGA, TRÜKITUD HÄÄLE PABERILE
TALITUS ASUB TALLINNAS, RATASKAEVU 12, TELEF. 433-26

»NAISTE HÄÄL« ON AINUKENE NAISTE
AJAKIRI, MILLE OTSEKOHESK ÜLES-
ANDEKS ON NAISI PUUTUVATE ÕIGUS-
LIKKUDE, POLIITILISTE, MAJANDUSLIK-
KUDE, ÜHISKONDLIKKUDE JA KUTSELISTE
KÜSIMUSTE KÄSITAMINE

»Naiste Hääl« tellimishind on äärmiselt madal:
2 krooni aastas, poolesaastas 1 kroon 20 senti.
Tellimisi võtavad vastu kõik E. V. postiasutused.